

Brede Medlemmer, som ville tage Udvalgets Betænkning for sig og gennemlæse Spalte 55, ville vistnok give mig Ret i, at det høitærede Udvalg har givet saa gode Grunde for sine Betænkninger ved at gaa ind paa Lovforslagets Expropriationsbestemmelser uforandrede, at det ikke kan undre Nogen, om et enkelt Medlem i Salen har ønsket at bringe dette Spørgsmaal ind for Thingets Afgjørelse i Stedet for, saaledes som Udvalget vil, at lade det bero ved en meget lille ubetydelig Ændring i en enkelt af Expropriationsparagraferne. Jeg skal være saa villig som mulig til at give for den høitærede Minsters Modstand paa ethvert Punkt, som kun har en rent — om jeg maa kalde det saaledes — praktisk Natur; men det forekommer mig, at, hvor det dreier sig om store almindelige Principspørgsmaal, saa store Principspørgsmaal som, om det skal være tilladt en enkelt Mand at expropriere en anden Mand's Eiendom blot til sin egen private Fordel, der er det dog nødvendigt, at der findes almindeligere Udtalelser og tillige Afstemning Sted i dette Thing om Spørgsmaalet. Det vil jo let ses, at af de af mig stillede Ændringsforslag henge Forslagene under Nr. 1, 2 og 4 uadskilleligt sammen. Vedtagelsen af det ene af dem maa, saa vidt jeg skjønner, nødvendig medføre Vedtagelsen af de andre, ligesom selvfølgelig Forkastelsen af det første maa medføre Forkastelsen af samtlige Forslag. § 1 i Lovforslaget bestyrtiger sig med det Spørgsmaal, hvorvidt Afstaaelse af Grund kan fordres til et Digeanlæg. Den høitærede Ordfører har reist en Tvivl om, hvorvidt Bestemmelsen i § 1 skulde forstaaes saaledes, at det var en egentlig Expropriation af Grund, der finder Sted, eller om det kun var en Forpligtelse til at taale Anlægget af et Dige, som blev paalagt vedkommende Grundeier. Jeg maa tilstaa, at for mig har der hidtil ikke været den fjerneste Tvivl i saa Henseende, jeg har ikke kunnet læse Bestemmelsen i § 1 anderledes, end at den handlede om en virkelig Expropriation af Grund, og det finder jeg end yderligere bekræftet i Udtrykkene i en anden Paragraf, nemlig § 3, hvor der jo staar, at ved Erstatningsberegningen skulle Reglerne i Forordningen af 5te Marts 1845 om „Afstaaelse af Jord m. v.“ tages til Følge. Det maa jo erindres, at Forordningen af 5te Marts 1845 om Afstaaelse af Jord til Sernbaner kun kjender en virkelig Expropriation af Grund, kun kjender en endelig Afstaaelse af Grund til Sernbanens Brug, men derimod paa ingen Maade kun en Forpligtelse til at taale Banens Anlæg derover. Ganske vist indeholdes der i denne Forordning en Bestemmelse af Bederlaget for midlertidig Benyttelse af Grunden; men det er kun under selve Banens Bygning og ikke efter den Tid, det er en Bestemmelse om Erstatning for at taale Færdsel over Ens Jord i den Tid, Banen bliver bygget, for at afgive Materiale

af forskellig Art, Sten, Græstørv, Grus o. s. v., til Banen under dens Bygning, men derimod kjender Forordningen Iet ikke til en midlertidig Afstaaelse af Grund til selve Banen. Jeg anser det altsaa for mit Vedkommende for at være utvivlsomt, at Lovforslaget, saaledes som det nu foreligger, i § 1 handler om en virkelig Expropriation af Grund til Digeanlæg. — Det er af Ordføreren for det høitærede Udvalg med Føje bemærket, at Lovforslaget vil komme til at indvirke paa Digeanlæg af meget forskjellig Betydning, Digeanlæg, der i Betydning kunne nærme sig til dem, som den ifjor vedtagne Lov omhandlede, og Digeanlæg, der havde en saa ringe Betydning, at de egentlig kun angaa en enkelt Mand's indskrænkede Interesser med Hensyn til et meget indskrænket Jordbøms. Nu forekommer det mig at være klart nok, at Spørgsmaalet om, hvorvidt en virkelig Expropriation af Jord bør kunne tilstede, hænger nøie sammen med Spørgsmaalet om, hvorvidt der kan siges at være en almen Interesse tilstede. Jeg vil ikke benegte Muligheden af, at en saadan Interesse kan være tilstede, at Almenvellet kunde siges at fordrer et saadant Digeanlæg; men jeg maa paa den anden Side bestemt hævde, at det ingenlunde altid vil kunne siges at være Tilfældet med de Diger, som dette Lovforslag kommer til at omfatte; jeg tror endog saa, at i Reglen ville disse Diger have en saa ren privat Interesse, at det meget vanskeligt vil kunne siges, at der til deres Anlæg knytter sig nogen offentlig Interesse, naar man, vel at mærke, ikke vil strække Begrebet „offentlig Interesse“ saa vidt, at man vil sige, at Alt, hvad der gavner den Enkelte i Samfundet, ogsaa gavner det Offentlige. Det er for at undgaa det for mig Principstridige i at tilstede, at en enkelt Mand eller enkelte Mand for rent private Interesses Skyld skulde ved en Landvefenskommissions Bistand kunne afstvinge anden Mand hans Eiendom — det er for at forebygge dette, at jeg har filltet Ændringsforslagene til § 1 med det dertil hørende Ændringsforslag til § 5. Det vil jo ses, at disse Ændringsforslag gaa ud paa kun at indrømme en Ret til at anbringe Diger paa anden Mand's Grund, men uden at der derved findes Eiendomsret til Grunden. Det kan vistnok siges med Føje, hvad jeg tror allerede er sagt af den høitærede Ordfører, at det praktisk taget har mindre at betyde; men det forekommer mig, at, naar vi have en Grundlovsbestemmelse, som udtrykkelig hævdes, at Ingen kan tilpligtes at afstaa sin Eiendom, undtagen hvor Almenvellet fordrer det, saa gaar det ikke an i nogen Lov efter 1849 at indsette Bestemmelser, som hjemle en Eiendoms Afstaaelse til en enkelt Mand's eller til enkelte Mand's Fordel, uden at det tillige ved Siden deraf paavises, at der er et Almenvelksav tilstede. Det vil jo desuden let ses, at man ved Vedtagelsen af disse Ændringsforslag vilde bringe Digeloven i en nærmere Overensstemmelse med vor